

De bouwnijverheid: op zoek naar gekwalificeerde werknemers

Katleen De Rick - onderzoeksleider
Onderzoeksgroep 'Onderwijs en levenslang leren'
Onderzoeksgroep 'Arbeidsmarkt'

Op zoek naar gekwalificeerde werknemers

- Aanzienlijke in- en uitstroomproblemen
  - Vele werknemers verlaten de bouw
  - Onvoldoende kwalitatief goede vervanging
- Discrepantie tussen kwalificatie-eisen en scholingsgraad
- Groeiende vraag naar gekwalificeerde werknemers (werfleiders, ploegbazen, ...)

Een nieuwe doelgroep bereiken met een nieuwe opleiding?

- Nieuwe doelgroep:
  - Jongeren met een opleiding secundair onderwijs die niet gericht is op de bouwsector (uit ASO en TSO)
- Gepaste voltijdse opleiding van één tot drie jaar:
  - Professionele bachelor?
  - Vierdegraadsopleiding?
  - (Hoger) onderwijs voor sociale promotie?
  - Opleiding buiten het onderwijssysteem?

Verwachtingen t.a.v. de opleiding

- Een groot aandeel praktijk
- Voltijds
- Minstens één jaar, maximaal drie jaar
- Aanvullende opleiding, met een echte meerwaarde
- Kwalificatie:
  - Bouwploegbaas/Werfleider
  - Polyvalente ruwbouwarbeider

Onderzoeksvragen

- Welke nieuwe opleiding is wettelijk mogelijk?
- Zijn jongeren uit ASO/TSO geïnteresseerd in een dergelijke opleiding?
- Strookt het idee van een dergelijke nieuwe opleiding met de wensen van de werkgevers?

Actuele wettelijke mogelijkheden

- Professionele bachelor
- Vierdegraadsopleiding
- Beide in theorie mogelijk, maar in de praktijk (rekening houdend met procedures en beleid) weinig realistisch
- Beter om het bestaand aanbod beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt
- Opleiding tot bouwploegbaas/werfleider sluit beter aan bij het bestaand onderwijsaanbod dan de opleiding tot polyvalente ruwbouwarbeider

Interesse van de potentiële doelgroep

- Bevraging aan de hand van een postenquête
  - bij 3000 werkzoekende mannen
  - met een diploma van ASO of TSO en geen diploma van hoger onderwijs
  - jonger dan 25 jaar
  - bij voorkeur met interesse voor de bouwsector

- Respons: 318 respondenten
  - Diploma behaald in het secundair onderwijs:
    - ASO-diploma: 25% : - TSO-diploma: 75%
    - 30% heeft een bouwopleiding gevolgd
  - Deelname aan hoger onderwijs, zonder de opleiding af te maken: ruim de helft van alle jongeren
    - van de jongeren uit het ASO: drie kwart
    - van de jongeren uit het TSO: bijna de helft
  - Deelname aan andere opleidingen (VDAB, avondonderwijs, ...): vier op de tien jongeren
    - van de jongeren uit het ASO: bijna de helft
    - van de jongeren uit het TSO: ongeveer een derde

- Twee opleidingen beoordeeld:
  - Opleiding 1: bouwploegbaas/werfleider
    - Via een professionele bachelor (voltijdse opleiding gedurende drie jaar)
    - Accent op praktijkvakken
    - Theoretische vakken
    - Managementvakken
    - Stage in een bouwbedrijf
    - Erkend diploma

- Opleiding 2: polyvalente ruwbouwarbeider
  - Voltijdse opleiding gedurende één jaar
  - Alternerend leren (leren + werken)
  - Praktijkvakken staan centraal
  - Getuigschrift erkend door de bouwsector

- Bevindingen:
  - Opleiding tot werfleider positiever beoordeeld dan de opleiding tot polyvalente ruwbouwarbeider
  - Geen verschil tussen jongeren uit ASO en jongeren uit TSO
  - 40% zou geïnteresseerd zijn om alsnog met één van de twee opleidingen te beginnen, vooral belangstelling voor de opleiding tot werfleider
  - Voorkeur voor een voltijdse opleiding - dagonderwijs
  - Diploma wordt belangrijk geacht

Visie van de werkgevers

- Onderscheid tussen jonge afgestudeerden en mensen die al geruime tijd in de sector werken
  - Jonge afgestudeerden: theoretische kennis goed, te weinig praktijkervaring
  - Beroepsbeoefenaars: zeer ervaren, te weinig organisatorische/administratieve vaardigheden/theoretische kennis
- Professionele bachelors: de theoretische component is goed, de praktijkcomponent is voor verbetering vatbaar
- Behoeftte aan een geïntegreerd opleidingsaanbod voor mensen uit de sector die willen doorstromen

Wat kunnen we hieruit afleiden m.b.t. het hoger beroepsonderwijs?

- HBO kan door flexibiliteit een antwoord bieden op vragen van de werkgevers
- HBO kan een oplossing zijn voor de behoefte aan kwalitatief hoogstaande opleidingen
  - als vervolg op het secundair onderwijs
    - waarin de praktijkcomponent essentieel is
    - waarin de theorie niet zo omvangrijk hoeft te zijn als in de professionele bachelors
  - ter vervolmaking van ervaren beroepsmensen
    - om door te stromen naar hogere functies

- Vormvereisten
  - Doorzichtig opleidingsaanbod
    - Transparant voor de jongere
    - Transparant voor de werkgever
  - Modulaire organisatie (met afstemming op andere opleidingen, mogelijkheid van evc)
  - Diploma
(of minstens door de arbeidsmarkt erkende getuigschriften)

Referenties

De Rick K. (2006), *Tertiair onderwijs: een verkenning*, Antwerpen: Garant.

De Rick K., Op den Kamp H., Carlier D., Lemaigre T., Sels L. (2006), *Gezocht: slimme handen voor de bouwsector. Een nieuwe doelgroep bereiken met een nieuwe opleiding?* Leuven: HIVA.